

TÓTH ATTILA

EMLÉKSOROK EÖTVÖS KÁROLYTÓL

Rendezgetve a családi archívumot, belelaptam nagyanyám, Kasza Pálné szül. Varga Mária és nővére, Varga Kamilla bronzveretes, díszes emlékkönyveibe. Ezekben egy-egy Eötvös Károly emlékbejegyzést találtam. Eötvös Károly balatonfüredi tartózkodásakor gyakran felkereste itteni barátait, kártyapartnereit, így dédapám családját, ahol több alkalommal is nyaralt. Ők akkor a kisebbik Pálóczi Horváth-házban laktak. A barátságon túl a lányok öccsének, Sándornak keresztapja is volt. A lányok kérésére beírt szövegeket (1894. november 22 -én) az alábbiakban közlöm:

a 14 éves Máriának:

*„Te kis csalogány
Csakis jó szíved
különböztet meg
egy kis ördügtől
B.füred 94 XI/22.
Bátyád*

Károly.”

a 16 éves Kamillának:

*„Az emberiség már
régóta hét világcsudát
ismer, de ismerőseid
nyolcat tudnak, mert
tudják, hogy egy földi an-
gyal létezik és ez Te vagy.
B. füred 94 XI 22.
Bátyád*

Károly.”

ELEK MIKLÓS

KI A BALATONFÜREDI EÖTVÖS-SZOBOR ALKOTÓJA?

2002. március 11-én megemlékeztünk Eötvös Károly születésének 160. évfordulójáról, az író balatonfüredi szobránál. Megtisztelő feladatként az ünnepi beszédet én tartottam. Az anyaggyűjtés során, a különböző forrásművek alapján, megállapítottam, hogy 1957. június 1-én, egy szombat délután, avatták fel Eötvös Károly márvány mellszobrát – Zalai Csiszár János szobrászművész alkotását. A szobor a Dohány utcai Zsidó Múzeumban volt elhelyezve és Zákonyi Ferenc a Veszprém Megyei Idegenforgalmi Hivatal vezetője kérte el a múzeumtól, amely kézséggel ajándékozta azt Balatonfürednek.

Minden átnézett forrásmű – kivétel nélkül – Zalai Csiszár Jánost nevezi meg a szobor alkotójaként! Az ünnepség után néhányan körbejártuk a szobrot és akkor fedeztem fel a szobor jobb válla alatt az alkotó nevét:

ZS. CSISZÉR J. 1916

Azonnal feltűnt az eltérés az eddig ismert és a szobron található név között. Ezt követően kutatni kezdtem a szobrász személye után. Megállapítottam, hogy Csiszár János szobrász nem létezett! Egyetlen-egy általános, vagy szaklexikon sem említi a nevét!

Ráleltem viszont a szobron látható név alapján, a ZS. betűt feloldva, Zsákodi Csiszér Jánosra:

CSISZÉR JÁNOS, Zs.(zsákodi) Héjjasfalva, 1883 - Budapest, 1953: Budapesten és Párizsban tanult, 1904 óta állított ki a Műcsarnokban, érdemeket is készített. Jedlik Ányos-szobra a budapesti Városligetben van. Több hősi emlékművet készített. Szobrai megtalálhatók a Magyar Nemzeti Galériában is. (Magyar szobrászok adattára. Bp. Alinea Kiadó, 2000., 30.p.)

Más forrásban is (pl.: Révai Új Lexikon) szerepel Csiszér János, de az Eötvös szoborra eddig még seholy sem találtam utalást. Megkerestem a Dohány utcai Zsidó Múzeumot is, de ott sem találtam nyomát és okát a névcserének. Ezúton köszönöm meg Gábor Anna muzeológus szíves segítségét. Találgatásokba nem bocsátkozom a névcserét illetően, de tényként állapítható meg, hogy a balatonfüredi Eötvös Károly szobor alkotója nem az eddig annak tartott (nem létező) Zalai Csiszár János, hanem **ZSÁKODI CSISZÉR JÁNOS!**